

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i6.2058>**О. Вербицький,**

начальник відділу поштової безпеки

Одеської дирекції АТ «Укрпошта»,

аспірант аспірантури

Одеського державного університету внутрішніх справ

СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЛАСНОЇ БЕЗПЕКИ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ

Дієвість забезпечення власної безпеки в органах поліції знаходить своє практичне втілення через функціонування державно-правового механізму. Аналіз наявних у теорії адміністративного права поглядів (наприклад, робота М. Веселова [1, с. 161]) дає можливість припустити, що адміністративно-правовий механізм забезпечення власної безпеки в органах поліції, як і в інших сферах суспільних відносин, спрямований на досягнення конкретного суспільно-державного результату (у нашому випадку це відчуття та реальний стан захищеності органів поліції, а також кожного окремого поліцейського (їх близьких родичів і членів сім'ї, майна) від загроз деструктивного та дезорганізуючого впливу). Отже, реальне втілення правових приписів у сфері публічного адміністрування може бути реалізовано лише через правотворчу та правозастосовну (практичну) діяльність відповідних суб'єктів, наділених для цього відповідними повноваженнями. Соціально-політичні перетворення в нашій країні та проведення інституційних реформ у системі правоохоронних органів обумовлюють потребу в уточненні суб'єктного складу (інституційної складової частини) адміністративно-правового механізму забезпечення власної безпеки в органах поліції.

Проблема невизначеності системи суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції обумовлена

специфікою предмета дослідження, адже є мала кількість наукових розвідок з цієї тематики у сучасній правовій науці. До їх переліку, іноді дуже умовно, можна віднести наукові здобутки окремих учених, а саме М. Веселова, В. Коробкіна [2], С. Городянка [3], М. Логвиненка [4], Н. Матюхіної [5], Ю. Михайлової [6], О. Синявської [7], отримані в різні періоди становлення національної системи правоохоронних органів, щодо забезпечення особистої безпеки працівників поліції, життєдіяльності персоналу правоохоронних органів, внутрішньої безпеки в поліції. Відсутність цілкомітої ідентичності предмета таких наукових праць (незважаючи на схожість об'єкта дослідження) дає можливість врахувати лише деякі їх узагальнення для визначення власної авторської системи суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції.

Метою статті є визначення поняття системи суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції, окреслення переліку таких суб'єктів та їх систематизація.

О. Синявська систему суб'єктів управління забезпеченням життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ визначала як сукупність органів і посадових осіб, які, відповідно до законодавства, є учасниками управлінських відносин, наділені управлінськими функціями у сфері забезпечення життєдіяльності персоналу цих органів та здатні їх здійс-

нювати [7, с. 199]. Ю. Михайлова у своєму дослідженні виокремила найбільш характерні для такої системи ознаки, а саме множинність складових елементів; цілеспрямованість; цілісність; структурованість; ієрархічність; множинність способів опису системи [6, с. 135]. Слід наголосити на тому, що наведені ознаки загальною властиві будь-якій системі. Так само і наведений цими авторками перелік суб'єктів є занадто загальним і фактично не розкриває специфіки загаданої системи. Систему суб'єктів забезпечення особистої безпеки працівників Національної поліції М. Логвиненко та А. Подоляка поділяють на два види. До першого виду вони відносять ті органи які, відповідно до наданих їм законодавством повноважень, беруть участь у забезпеченні особистої безпеки працівників СБУ, МВС тощо, тобто у цьому процесі представлені усі гілки влади, а саме законодавча, виконавча, судова. Другий вид – це спеціально створені для здійснення забезпечення особистої безпеки працівників поліції органи, зокрема ДВБ НПУ [4, с. 120]. Іншими словами, ці два види суб'єктів можна назвати інституціями загальної та спеціальної компетенції.

В теорії адміністративного права залежно від того, який обсяг і характер компетенції мають органи виконавчої влади, їх поділяють на органи загальної компетенції, органи галузевої компетенції, органи спеціальної (функціональної) компетенції, органи предметної компетенції [8, с. 74]. Цей вид систематизації суб'єктів публічного адміністрування у тій чи іншій сфері суспільних відносин зустрічаємо у низці наукових досліджень.

В системі забезпечення власної безпеки в органах поліції суб'єкти загальної та галузевої компетенції, безумовно, відіграють свою необхідну роль.

1) Верховна Рада України (далі – ВРУ) є єдиним органом законодавчої влади в державі, до повноважень якого входить прийняття законів

(нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію конституційних прав і свобод людини і громадянина).

2) Уповноважений ВРУ з прав людини здійснює парламентський контроль та захист прав кожного на території України.

3) Президент України є гарантом додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина. За допомогою видання указів Президент України визначає пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі та основні напрями державної політики у різних сферах суспільно-державних відносин, зокрема у сфері забезпечення власної безпеки в органах поліції.

4) Конституційний Суд України (далі – КСУ) є органом конституційної юрисдикції, який забезпечує верховенство Конституції України, вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених Конституцією України випадках інших актів. Цілком можна уявити обставини, за яких КСУ може визнати неконституційними положення законів чи інших правових актів, які стосуються гарантій діяльності поліцейських, створюють ризики власній безпеці в органах поліції.

5) Суди загальної юрисдикції, які здійснюють судочинство і юрисдикція яких поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі, зокрема щодо забезпечення власної безпеки в органах поліції.

6) Кабінет Міністрів України (далі – КМУ), діяльність якого спрямовується на вирішення питань державного управління у різних сферах державної політики.

7) МВС України. Аналізуючи завдання цього суб'єкта, можемо говорити про те, що з питань забезпечення власної безпеки в органах поліції Міністерство уповноважено узагальнювати практику застосування законодавства, розробляти пропозиції

щодо його вдосконалення та в установленому порядку виносити їх на розгляд КМУ; розробляти проекти законів та інших нормативно-правових актів; розробляти проекти державних програм тощо.

8) Інші органи виконавчої влади (як центральні, так і місцеві), які в межах своєї компетенції можуть видавати відповідні акти або вирішувати питання, що впливають на забезпечення власної безпеки в органах поліції.

9) Органи місцевого самоврядування, до повноважень яких належить сприяння діяльності органів Національної поліції України (далі – НПУ); вирішення спільно з відповідними органами НПУ питань щодо створення належних умов для служби та відпочинку поліцейських; утворення в установленому порядку установ з надання безоплатної первинної правової допомоги з урахуванням потреб територіальної громади (ст. ст. 38, 38-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»).

Наведений перелік та окремі приклади завдань і повноважень цих інституцій демонструють, що у системі забезпечення власної безпеки в органах поліції ці суб'єкти здатні виконувати декілька функцій основоположного характеру, а саме нормотворчу; правозахисну; керівництво та координацію діяльності інших суб'єктів системи забезпечення власної безпеки в органах поліції; функцію сприяння.

Разом із органами загальної та галузевої компетенції у системі забезпечення власної безпеки в органах поліції низка безпосередніх завдань покладається на так звані органи спеціальної (функціональної) компетенції.

До цих суб'єктів належать такі.

1) Органи прокуратури України. Прокурор у межах своєї компетенції може скасувати незаконні постанови про заведення або закриття оперативно-розшукової справи, зупинення або поновлення оперативно-розшукової

справи тощо. Крім того, на прокуратуру покладається завдання здійснювати координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності (включаючи кримінальні правопорушення проти правосуддя).

2) Служба Безпеки України (далі – СБУ). Відповідно до своїх основних завдань, СБУ зобов'язана брати участь у розробленні та здійсненні відповідно до Закону України «Про державну таємницю» та інших актів законодавства заходів щодо забезпечення охорони державної таємниці; органами СБУ надається допуск до державної таємниці поліцейським, які потребують його за умовами своєї службової діяльності після проведення їх перевірки.

3) Державна кримінально-виконавча служба України (далі – ДКВСУ), яка здійснює керівництво органами й установами виконання покарань в Україні. За законом, безпеку працівників поліції та їхніх близьких родичів і членів сім'ї, якщо вони взяті під захист, якщо їх тримають в установі виконання покарань чи слідчому ізоляторі, забезпечує відповідний підрозділ такої установи чи слідчого ізолятора незалежно від того, у провадженні якого органу перебуває кримінальне провадження.

4) Нарешті, сама НПУ, яка є тим центральним органом виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку. Надання поліцейських послуг у зазначених сферах завжди буде пов'язано з факторами ризиків як від зовнішніх, так і від внутрішніх загроз для органів поліції та їх персоналу. Як слушно зауважують О. Копан та С. Рябий, забезпечення внутрішньокорпоративних або внутрішньосистемних інтересів безпеки обумовлюється насамперед зацікавленістю будь-якого суб'єкта управління в надійному, стійкому функціонуванні як системи загалом, так і її елементів зокрема

[9, с. 80–81], тому забезпечення власної безпеки функціонування органів (підрозділів) поліції, як і діяльності окремого поліцейського під час виконання ним службових обов'язків, має забезпечуватися НПУ перш за все власними силами та засобами.

Самі поліцейські установи неоднакові, вони мають свою диференціацію. Під час визначення їхнього кількісного показника враховується постійний, а не тимчасовий характер поліцейських заходів, для них не потрібні значні з'єднання сил, які необхідні для військової справи (наприклад, для забезпечення безпеки держави від зовнішньої агресії – *О. В.*). Їх цілісність пов'язана зі вжиттям специфічних поліцейських заходів, владних повноважень, які призначені підтримувати права кожного громадянина [9, с. 81]. Слід нагадати, що власна безпека в органах поліції включає більше коло питань, ніж лише державний захист працівників поліції, їх близьких родичів, членів сім'ї, їх майна, у зв'язку з виконанням поліцейськими службових обов'язків. Це обумовлює залучення широкого кола різноманітних служб і підрозділів НПУ, серед функцій яких забезпечення в той чи інший спосіб власної безпеки в органах поліції є основним чи супутнім завданням. Роль та місце таких органів (підрозділів) НПУ в системі забезпечення власної безпеки в органах поліції (основні чи допоміжні) обумовлюються також їх повноваженнями та специфікою діяльності (превентивна, адміністративно-юрисдикційна, оперативно-розшукова тощо).

Провідне місце серед установ поліції, які забезпечують власну безпеку в органах поліції посідають підрозділи Департаменту внутрішньої безпеки НПУ. Дотримання внутрішньої безпеки в діяльності органів поліції реалізується шляхом внутрішнього контролю та забезпечення власної безпеки органів поліції і полягає у житті комплексу правових, орга-

нізаційних та практичних заходів, спрямованих на виявлення, запобігання, попередження та припинення як фактів порушення поліцейськими, державними службовцями та іншими працівниками НПУ вимог законодавства України під час виконання службових обов'язків, так і фактів протиправного перешкоджання службовим особам поліції у виконанні покладених на них завдань та повноважень, а також виявлення та усунення інших чинників, які негативно впливають на діяльність поліції.

Підрозділи поліції особливого призначення забезпечують безпеку взятих під захист осіб, а саме поліцейських, членів їх сімей, охорону адміністративних, державних будівель та інших об'єктів на підставах та в порядку, визначених законодавством України. У разі планування, підготовки та проведення спеціальних поліцейських операцій, спрямованих на затримання озброєних осіб, які погрожують застосуванням зброї та/або інших предметів чи застосовують її (їх) та інших осіб, протиправні дії яких загрожують життю і здоров'ю поліцейського чи їх близьких родичів, членів сім'ї або їх звільнення, якщо вони захоплені як заручники, залучаються підрозділи поліції особливого призначення «Корпус оперативно-раптової дії» (далі – підрозділи «КОРД»).

Завданнями підрозділів карного розшуку у сфері забезпечення власної безпеки в органах поліції є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні наміри та діяння окремих осіб, що перешкоджають чи загрожують функціонуванню органів (підрозділів) поліції чи спрямовані проти поліцейських (їх близьких родичів та членів сім'ї) у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків, а також отримання інформації в інтересах безпеки органів поліції та поліцейських. У межах своїх повноважень підрозділи карного розшуку вживають необхідних оперативно-розшукових заходів, комплексних оперативно-

профілактичних відпрацювань щодо попередження, своєчасного виявлення й припинення кримінальних правопорушень та викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, а також здійснення профілактики правопорушень у зазначеній сфері.

Розвиток сучасних інформаційних технологій створив ще одну форму загроз для суспільства, яка є не менш актуальною і для органів (підрозділів) поліції – кіберзагрозу. Управління ризиками у сфері кібербезпеки – це сукупність заходів, що здійснюються суб'єктами кібербезпеки (операторами критичної інфраструктури), таких як виявлення та оцінювання загроз та вразливостей національної системи кібербезпеки (критична інфраструктура), для прийняття на цій основі відповідних управлінських рішень для мінімізації відповідних ризиків [10, с. 72]. Участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики щодо попередження та протидії кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, вчинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, бере Департамент кіберполіції НПУ. Об'єктами кіберзахисту у сфері власної безпеки в органах поліції є комунікаційні системи органів поліції, в яких обробляються інформаційні ресурси, необхідні для інформаційно-аналітичної діяльності поліції для реалізації її повноважень; власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин, відносин документообігу, а також міжвідомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на поліцію повноважень; персональні дані персоналу поліції.

Слід наголосити на тому, що основним завданням взаємодії орга-

нів дізнання та досудового розслідування НПУ з іншими структурними органами та підрозділами поліції є не лише виявлення та розслідування кримінальних правопорушень (у так званій сфері власної безпеки в органах поліції), притягнення до встановленої законодавством відповідальності осіб, які їх учинили, але й запобігання таким протиправним фактам. До завдань зазначених підрозділів НПУ належать виявлення причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення.

За наявності загрози життю чи здоров'ю поліцейського або його близьким родичам чи членам сім'ї, їх майну до місця мешкання чи роботи таких осіб, місць розташування їх майна можуть бути наближені наряди підрозділів патрульної поліції, поліції охорони. Задля вжиття заходів на закріпленій поліцейській дільниці, спрямованих на усунення загрози життю та здоров'ю згаданих вище осіб, можуть бути залучені дільничні офіцери поліції. Поліцейські зазначених підрозділів уповноважені вимагати від осіб пред'явлення документів, що посвідчують їх особу, та інших документів, опитувати осіб, вживати поліцейських заходів (превентивні та поліцейські заходи примусу) у випадках та в порядку, визначених Законом України «Про Національну поліцію». Серед підрозділів поліції свій превентивний внесок у забезпечення власної безпеки в органах поліції роблять підрозділи дозвільної системи, до повноважень яких належить видача (в межах реалізації державного захисту) особам з числа близьких родичів чи членів сім'ї поліцейського вогнепальної зброї, боєприпасів і спеціальних засобів, засобів індивідуального захисту.

Безумовно, перелік органів НПУ, яких можна включити до системи суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції, можна доповнити підрозділами кадрового забезпе-

чення, режиму та технічного захисту інформації, організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування тощо. До завдань та повноважень цих підрозділів, крім забезпечення відповідних режимів функціонування в органах поліції власними працівниками, належать організація перевірок, здійснення організаційного забезпечення інших підрозділів поліції, аналітичної роботи тощо.

В окрему групу суб'єктів, вважаємо, слід виділити керівників органів (підрозділів) НПУ. Керівник очолює поліцію та здійснює керівництво її діяльністю, забезпечує виконання покладених на неї завдань, у межах компетенції організовує та контролює виконання органом поліції законодавства з питань, що належать до сфери його діяльності. А. Крищенко повноваження керівника територіального органу НПУ пропонує умовно розподілити на загальні та спеціальні повноваження. Останні повноваження, якими наділена особа як керівник, притаманні лише цій посаді та спрямовані на реалізацію завдань територіального органу НПУ [11, с. 190]. Отже, загальні повноваження, наприклад, керівника органу досудового розслідування та керівника підрозділу технічного захисту інформації НПУ будуть помітно різнитися. Водночас обов'язок та заходи реагування на протиправне втручання у діяльність його підрозділу чи підлеглих працівників, виникнення реальних загроз чи скоєння правопорушення проти їх життя, здоров'я, майна (їх близьких родичів чи членів сім'ї) повинні бути принципово подібними.

Повноваження керівника територіального органу в законодавстві окремо не визначені. Далеко не всі галузеві положення чи інструкції, які визначають на підзаконному рівні завдання, напрями та особливості організації діяльності тієї чи іншої служби поліції, містять повноваження керівників цих підрозділів. Тим

більше, вони не згадують про повноваження керівника у разі отримання інформації від підлеглого працівника або його близького родича чи члена сім'ї про наявність загрози їх життю, здоров'ю, житлу чи майну та відповідальність у разі нежиття відповідних та достатніх заходів реагування. Відповідно, положення, які закріплюють повноваження та відповідальність керівників органів (підрозділів) поліції щодо забезпечення власної безпеки своїх підлеглих мають більш загальний характер, отже, мають бути прописані у Законі України «Про Національну поліцію».

Висновки. Підбиваючи підсумок викладеного в цьому підрозділі, систему суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції пропонуємо розглядати як сукупність державних інституцій, які, відповідно до законодавства, реалізуючи свої повноваження шляхом законотворчості, публічного адміністрування, судочинства, оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування, створюють правові підстави, умови та механізми реалізації правових, організаційно-технічних, практичних та інших заходів, спрямованих на захист органу (чи органів) поліції, а також кожного окремого поліцейського (їх близьких родичів і членів сім'ї, майна) від загроз деструктивного та дезорганізуючого впливу, задля належного виконання поліцією покладених на її органи (підрозділи) та окремих поліцейських завдань.

Систему таких суб'єктів утворюють органи (інституції) загальної та галузевої компетенції, такі як ВРУ, Уповноважений ВРУ з прав людини, Президент України, КСУ, суди загальної юрисдикції, КМУ, МВС України, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування; органи спеціальної (функціональної) компетенції, такі як прокуратура України, СБУ, ДКВСУ, НПУ, у складі якої можна виділити основні спеціальні органи (підрозділи) внутрішньої безпеки

та підрозділи поліції особливого призначення) та допоміжні спеціальні органи (підрозділи карного розшуку, кіберполіції, дізнання та досудового розслідування, патрульної поліції, поліції охорони, поліції превентивної діяльності, кадрового забезпечення, режиму та технічного захисту інформації, організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування тощо); безпосередньо керівники органів та підрозділів поліції щодо забезпечення власної безпеки в цих органах (підрозділах) та підлеглих працівників.

Перспективним у напрямі цього дослідження видається підготовка пропозицій щодо внесення змін до ст. 62 Закону України «Про Національну поліцію» щодо визначення й закріплення ролі керівника підрозділу (органу) поліції у забезпеченні власної безпеки його підлеглих працівників від загроз, які виникли чи можуть виникнути у зв'язку з їх службовою діяльністю.

Сьогодні захист поліцейських є однією з важливих умов ефективної діяльності Національної поліції. Соціально-політичні перетворення в нашій країні та проведення інституційних реформ у системі правоохоронних органів обумовлюють потребу в уточненні суб'єктного складу (інституційної складової частини) адміністративно-правового механізму забезпечення власної безпеки в органах поліції. Об'єктом цього дослідження є суспільні відносини у сфері забезпечення власної безпеки поліцейських від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням ними службових обов'язків. Метою статті є визначення поняття системи суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції, окреслення переліку таких суб'єктів та їх систематизація. Для досягнення поставленої мети використано загальнонаукові та спеці-

альні методи наукового пошуку. За результатами дослідження сформульовано поняття системи суб'єктів забезпечення власної безпеки в органах поліції. Встановлено, що систему таких суб'єктів утворюють органи (інституції) загальної та галузевої компетенції, такі як Верховна Рада України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Президент України, Конституційний Суд України, суди загальної юрисдикції, Кабінет Міністрів України, МВС України, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування; органи спеціальної (функціональної) компетенції, такі як прокуратура України, Служба Безпеки України, Державна кримінально-виконавча служба України, Національна поліція України, у складі якої можна виділити основні спеціальні органи та допоміжні спеціальні органи; безпосередньо керівники органів та підрозділів поліції щодо забезпечення власної безпеки в цих органах (підрозділах) та підлеглих працівників.

Ключові слова: власна безпека, поліція, поліцейський, суб'єкт забезпечення, система.

Verbitsky O. The system of subjects of ensuring their own security in the police

Today, the protection of police officers is one of the important conditions for the effective operation of the National Police. Socio-political transformations in our country and the implementation of institutional reforms in the law enforcement system necessitate clarification of the subject composition (institutional component) of the administrative and legal mechanism to ensure their own security in the police. The object of this study is public relations in the field of ensuring the own safety of police officers from unlawful encroachments related to their performance of official

duties. The purpose of this article is to define the concept of the system of subjects of ensuring their own security in the police, to outline the list of such subjects and their systematization. To achieve this goal, general scientific and special methods of scientific research were used. According to the results of the research, the concept of “system of subjects of ensuring one’s own security in the police” is formulated. It is established that the system of such subjects is formed by: bodies (institutions) of general and branch competence: the Verkhovna Rada of Ukraine, the Commissioner of the Verkhovna Rada of Ukraine for Human Rights, the President of Ukraine, the Constitutional Court of Ukraine, courts of general jurisdiction, the Cabinet of Ministers of Ukraine, executive bodies, local self-government bodies; bodies of special (functional) competence: the Prosecutor’s Office of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the State Penitentiary Service of Ukraine, the National Police of Ukraine, which includes: the main special bodies and auxiliary special bodies; directly the heads of police bodies and subdivisions to ensure their own safety in these bodies (subdivisions) and subordinate employees.

Key words: personal security, police, policeman, security entity, system.

Література

1. Веселов М. Адміністративно-правові засади функціонування ювенальної юстиції у системі забезпечення прав дітей в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 ; ДЮІ МВС України, ДНДІ МВС України. Київ, 2020. 381 с.

2. Веселов М., Коробкін В. Заходи запобігання неправомірним відносинам між працівником ДАІ та водієм, автомо-

биль якого застраховано. Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. 2009. № 3. С. 73–77.

3. Городянюк С. Організаційно-правове забезпечення безпеки діяльності працівників ОВС України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 ; Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2007. 20 с.

4. Логвиненко М., Подоляка А. Проблеми та ключові напрями забезпечення особистої безпеки поліцейського патрульної поліції. Правові горизонти. 2019. Вип. 18 (31). С. 116–122. DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2019.i18.p116>.

5. Матюхіна Н. Управління персоналом органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 ; Національний університет внутрішніх справ. Харків, 2002. 36 с.

6. Михайлова Ю. Система суб’єктів забезпечення безпеки життєдіяльності персоналу органів внутрішніх справ. Право і безпека. 2010. № 5. С. 132–137.

7. Синявська О. Суб’єкти управління забезпеченням життєдіяльності персоналу ОВС: система та правовий статус. Форум права. 2007. № 2. С. 194–200.

8. Адміністративне право України : підручник / за ред. Ю. Битяка. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 544 с.

9. Копан О., Рябий С. Організаційно-правовий аспект забезпечення внутрішньої безпеки спеціальних органів по боротьбі з організованою злочинністю. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2007. № 16. С. 79–88.

10. Veselova L. Improving Ukraine’s administrative-legal support for cyber security: EU and NATO experience in countering hybrid cyber threats. Public Administration and Law Review. 2020. Iss. 3. P. 67–73. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2020-3-67>.

11. Крищенко А. Повноваження керівника територіального органу національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 4 (105). С. 186–198.